

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יצחק קרויזר

4017/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת הנמלים (איסור על השטת כלי שיט ועל הפלגה באופנוע ים בשכרות),
התשפ"ד–2023

תיקון סעיף 1 .1. בפקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א–1971¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 1 –

(1) לפני ההגדרה "אמצעי הובלה" יבוא :

"אופנוע ים" – כלי שיט ממונע על ידי מנוע שאיבת מים (סילון), המסוגל להשיט עד שלושה אנשים, אשר הפעלתו נעשית ברכיבה או בעמידה וניהוגו באמצעות מוט רוחבי ;"

(2) אחרי ההגדרה "מסוך מעבר או שטח סיוור" יבוא :

"משקה משכר" – משקה שריכוז האלכוהול בו עולה על 50 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אוויר נשוף, או לפי דגימת דם – עולה על 10 מיליגרם אלכוהול ב-100 מיליליטר דם ; ; לעניין זה, רישום ריכוז האלכוהול על גבי מכל המשקה יהיה ראיה לכאורה לריכוז האלכוהול המצוי במשקה ;"

(3) אחרי הגדרת "סוכן מכס" יבוא :

"סם מסוכן" – כהגדרתו בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג–1973², למעט סם שקבע שר הבריאות בהסכמת השר והשר לביטחון הפנים, ובתנאים שקבע ;"

(4) אחרי הגדרת "פקיד נמל" יבוא :

"שיכור" – אחד מאלה :

(1) מי ששותה משקה משכר בעת השטת כלי שיט ;

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 20, עמ' 443.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.

(2) מי שמשתמש בסם מסוכן בעת השטת כלי שיט;

(3) מי שבגופו מצוי סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן;

(4) מי שבגופו מצוי אלכוהול בריכוז העולה על 50 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אוויר נשוף, או לפי דגימת דם – בריכוז העולה על 10 מיליגרם אלכוהול ב-100 מיליליטר דם;

"תפקיד בכלי שיט" – משיט כלי השיט, נתב הנמצא בכלי השיט במסגרת תפקידו וכל מי שממלא תפקיד בכלי השיט וחייב להיות בו בעת השטתו, כתנאי לכשירותו לשיט ולהשטתו לפי כל דין."

הוספת סעיף 8א .2 אחרי סעיף 8 לפקודה יבוא:

"איסור שימוש 8א. לא ישיט אדם כלי שיט, לא ימלא תפקיד בכלי שיט באלכוהול ובסמים ולא ישיט אופנוע ים כשהוא שיכור."

מסוכנים

הוספת סעיפים 57א .3 אחרי סעיף 57 לפקודה יבוא:

– 57ד

"בדיקת אלכוהול 57א. (א) שוטר רשאי לדרוש מאדם הממלא תפקיד בסמים בידי שוטר בכלי שיט לתת לו דגימה של אוויר הנשוף מפיו, לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז, באמצעות מכשיר שאושר לשם כך בידי השר בהסכמת שר הבריאות, בהודעה ברשומות (בסעיף זה – דגימת נשיפה); שוטר רשאי לדרוש מתן דגימה לפי סעיף זה אף בהעדר חשד כי נעברה עבירה לפי פקודה זו.

(ב) שוטר רשאי לדרוש מאדם הממלא תפקיד בכלי שיט לתת לו דגימת רוק מפיו, לשם בדיקה אם מצוי בגופו סם מסוכן, באמצעות ערכה שאושרה לשם כך בידי השר, בהסכמת שר הבריאות, בהודעה ברשומות (בסעיף זה – דגימת רוק); שוטר רשאי לדרוש מתן דגימה לפי סעיף זה אף בהעדר חשד כי נעברה עבירה לפי פקודה זו.

(ג) בתוצאת דגימת רוק המעידה כי בגופו של הנבדק מצוי סם מסוכן יש כדי לבסס חשד סביר כאמור בסעיף קטן (ו).

(ד) אין בתוצאת דגימת רוק כדי לגרוע מסמכותו של שוטר לדרוש מאדם הממלא תפקיד בכלי שיט לתת לו דגימת שתן או דגימת דם כשיש לו חשד סביר כאמור בסעיף קטן (ו) שאינו נובע מתוצאת דגימת רוק כאמור.

(ה) לא יורשע אדם בעבירה לפי סעיף 8א על סמך תוצאת דגימת רוק בלבד.

(ו) היה לשוטר חשד סביר כי אדם הממלא תפקיד בכלי שיט עבר על הוראות סעיף 8א, רשאי הוא לדרוש ממנו לתת לו דגימת שתן או דגימת דם, לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז או אם מצוי בגופו סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן.

(ז) לצורך נטילת דגימה לפי סעיף זה מוסמך שוטר לעכב את האדם הממלא תפקיד בכלי השיט ואת הנוסע המפליג על אופנוע ים, שממנו נדרשת הדגימה, לפרק זמן כאמור בסעיף 73(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו–1996.³

57. (א) שוטר הדורש מאדם הממלא תפקיד בכלי שיט לתת לו דגימת נשיפה, דגימת רוק, דגימת שתן או דגימת דם (בסעיף זה – דגימה) בהתאם לסמכויותיו לפי סעיף 57א, יודיע לו את מטרת נטילת הדגימה, יבקש את הסכמתו ויסביר לו את המשמעות המשפטית של סירוב לתת דגימה, כאמור בסעיף 57ד.

הוראות לעניין
נטילת דגימות

³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

(ב) נטילה של דגימה כאמור בסעיף 57א תיעשה באופן ובמקום שיבטיחו שמירה מירבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו, ובמידה המועטה האפשרית של פגיעה, אי נוחות וכאב.

(ג) נטילה של דגימת נשיפה או דגימת רוק או מתן דגימת שתן ייעשו סמוך למקום שבו הנבדק שט בכלי השיט; שוטר רשאי להורות על מקום אחר לנטילת הדגימה.

(ד) נטילה של דגימת דם תיעשה בידי בעל מקצוע רפואי כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996⁴ (בסעיף זה – חוק החיפוש), המוסמך כדין ליטול דגימת דם; נטילת הדגימה תיעשה במקום שבו נוהגים ליטול דגימה כאמור, לרבות בתחנת משטרה בתנאי מרפאה.

(ה) בעל מקצוע רפואי יברר עם האדם שממנו נדרשה דגימת דם, קודם נטילתה, את מצב בריאותו ככל שהדבר נוגע לנטילת הדגימה; התעורר חשש סביר כי נטילת הדגימה עלולה לפגוע בבריאותו של אותו אדם פגיעה שאינה נובעת ממהות הנטילה, לא ייטול ממנו בעל המקצוע הרפואי דגימת דם כאמור; ואולם בעל המקצוע רפואי שאינו רופא, רשאי לדרוש כי רופא יבדוק את האדם, ולא ייטול ממנו דגימת דם אלא אם כן הרופא שבדק אותו אישר כי אין מניעה בריאותית ליטול את הדגימה.

(ו) הנוטל דגימה, ירשום בתום הנטילה דין וחשבון על מהלך הנטילה, ויחתום עליו; דין וחשבון כאמור יכלול את אלה:

(1) שמו ופרטי זהותו של האדם שממנו ניטלה הדגימה;

---

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

(2) נסיבות נטילת הדגימה, וכן תוצאות בדיקתה, אם נתקבלו במעמד הנטילה;

(3) התאריך, השעה והמקום שבהם ניטלה הדגימה;

(4) שמו וכשירותו או דרגתו, לפי העניין, של נוטל הדגימה;

(5) שמו ופרטי זהותו של מי שנכח בעת נטילת הדגימה, אם נכח.

(ז) הוראות חוק החיפוש לא יחולו על נטילה של דגימה לפי סעיף זה.

(ח) השר, בהסכמת שר הבריאות, רשאי לאשר, בהודעה ברשומות, מכשיר שישמש לקבלת דגימה של אוויר הנשוף מפיו של אדם, לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז, וכן מכשיר שישמש לקבלת דגימת רוק מפיו של אדם, לשם בדיקה אם מצוי בגופו סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן.

השר ושר הבריאות, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבעו הוראות בעניינים אלה:

(1) שיטות לבדיקת האלכוהול או הסם בהתאם להוראות סעיף זה;

(2) אופן נטילת הדגימות לפי סעיף זה, סדר נטילתן ואופן בדיקתן, מקומות הבדיקות ותעודות שיינתנו על תוצאות בדיקה;

(3) אופן הפעלת מכשיר שאושר לפי סעיף קטן (ח).

(י) בית משפט הדן בעבירה לפי סעיף 57ד רשאי לקבל כראיה תעודה שניתנה לפי סעיף קטן (ט)(2).

סירוב לתת דגימה 57ג. סירב אדם הממלא תפקיד בכלי שיט לתת דגימת נשיפה, דגימת שתן או דגימת דם לפי דרישת שוטר כאמור בסעיף 57א, למעט סירוב מטעמים בריאותיים בנסיבות האמורות בסעיף 57ב(ה), חזקה שעבר עבירה לפי סעיף 57ד.

השטה תחת השפעת 57ד. אדם הממלא תפקיד בכלי שיט או ששטה משקה אלכוהול וסמים משכר או השתמש בסם מסוכן בזמן שהוא משיט כלי שיט או ממלא בו תפקיד, או מילא את התפקיד מסוכנים – עונשין כשהוא שיכור בניגוד להוראות סעיף 8א, דינו – מאסר חמש שנים."

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות התרחשו בישראל תאונות שיט קשות אשר ברקע להן הייתה מעורבות, ככל הנראה, שתיית אלכוהול. לא ניתן להמעיט בסיכון הגלום בהשטת כלי שיט תחת השפעת אלכוהול או סמים. בדו"ח שנערך עבור משמר החופים האמריקאי בשנת 2006 לבחינת תאונות ימיות בכלי שיט לשימושי פנאי ותרומת השטה תחת השפעת אלכוהול או סמים להתרחשותן של תאונות ימיות, נקבע, בין היתר, כי לאלכוהול קיימת השפעה הרסנית ומזיקה יותר בים מאשר ביבשה, זאת נוכח גורמים כגון תנועת כלי השיט בים, רעשי המנוע, הוויברציות שבכלי השיט והשמש המעצימים את השפעת האלכוהול על המשיט ופוגעים בקואורדינציה בכושר השיפוט וביכולת התגובה שלו. נוסף על כך, נוכח התדירות הנמוכה יחסית של השטת כלי שיט המשמש לפנאי, לעומת תדירות הנסיעה בכלי רכב, לרוב המשיטים אין מיומנות הפעלת כלי שיט גבוהה כשם שיש בכלי רכב. משכך, השפעתם של אלכוהול או סמים על הפעלת כלי השיט מתעצמת אף יותר לעומת השפעתם על הפעלת כלי רכב.

בהתאם לכך, במדינות העולם המפותחות קבוע בדין הלאומי של המדינה איסור על השטת כלי שיט תחת השפעת אלכוהול או סמים, ופעולה זו מהווה עבירה פלילית.

במדינת ישראל קיים איסור לגבי בצוע תפקיד בכלי שיט תחת השפעת סמים או אלכוהול, אולם איסור זה אינו מספק, משתי סיבות עיקריות:

ראשית, האיסור קבוע בסעיף 118(4) לחוק הספנות (ימאים), התשל"ג–1973, ולפיו ימאי שהתייצב למילוי תפקידו כשהוא שיכור או מסומם יואשם בעבירת משמעת בלבד. העונש עבור עבירת משמעת הינו התראה, נזיפה, שלילת חופשת חוף שלא תעלה על 72 שעות, קנס בשיעור הקבוע בסעיף 186 לחוק הספנות (ימאים), או פסילה למילוי תפקיד או לשירות בכלי שיט, לצמיתות או לתקופה מוגבלת.

נוסף על כך, קיימת קבוצה של אנשים המשיטים כלי שיט המורכבת ברובה מאנשים פרטיים שאינם עוסקים בימאות, שלגביהם הסנקציה הקיימת אינה רלוונטית, בין משום שהם כלל אינם כפופים לסמכות רב החובל, המפקח על הימאים ובית הדין המשמעתי לימאים, ובין אם משום שהעונשים שהללו מוסמכים לפסק אינם מרתיעים לגביהם.

לאור זאת, מוצע להסמיך שוטר לדרוש מאדם הממלא תפקיד בכלי שיט לתת לו דגימה של אוויר הנשוף מפיו (לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז) או בדיקת רוק, בדיקת שתן ובדיקת דם (לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז או סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן) אף בהעדר חשד כי נעברה עבירה לפי פקודה זו. בדיקות אלה אינן בדיקות פולשניות ובהתאם נקבע, אף בפקודת התעבורה, כי שוטר רשאי לדרוש מנהג לערוך בדיקת נשיפה אף בהעדר חשד סביר. הסמכה זו מקבילה להסמכת השוטר והמפקח הקבועה בסעיפים 99 ו-98 לחוק הטיס ולהסמכת השוטר הקבועה בסעיף 64ב(א1) ו-(ב) לפקודת התעבורה לערוך בדיקות במקרה שיש חשד סביר להפרת החובה כאמור. מטרת הבדיקה היא לאכוף את קיום האיסור הקבוע בסעיף 8א לפקודה.

העונש שמוצע לקבוע בגין מילוי תפקיד בכלי שיט תחת השפעת אלכוהול או לאחר שתיית משקה משכר וטרם חלף פרק הזמן שקבע השר, או כאשר מצוי בגוף סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן, הוא חמש שנים.

מוצע לקבוע עונש זה בדומה לעונש הקבוע בחוק הטיס (בסעיף 142(ג)(2)) בשל עבירה דומה בהטסת כלי טיס, וזאת נוכח הסכנות הדומות ביותר בביצוע עבירות אלה: מדובר בעבירות המסכנות חיים, הן של האדם עצמו, הן של אלה שבכלי השיט עימו, והן של הסובבים את כלי השיט במים – כלי שיט אחרים ומפליגים שעליהם, שחיינים, צוללנים וכיוצא בהם, העשויים להיות במים. עונש זה ראוי נוכח אחריותו של האדם לבטיחות השיט כאמור לעיל שכן מוצע להטיל את העונש המוצע על האדם הנוטל חלק בהשטת כלי השיט (בהיותו משיט כלי השיט או ממלא בו תפקיד), ומכאן אחריותו לשאר המפליגים ולסובבים אותו במים.

תזכיר חוק בנושא זה פורסם בשנת 2018, אך לא הושלמו הליכי חקיקה. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת צבי האוזר (פ/24/2459), על ידי חברת הכנסת גילה גמליאל (פ/24/2962) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מירב בן ארי (פ/25/597).

הצעת החוק זהה לפ/25/597 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)